

Temat zajęć: **Skąd się bierze ubóstwo?**

Pytanie kluczowe: **Jakie są przyczyny ubóstwa na świecie?**

Cele:

Uczeń, uczennica:

- opisuje wskaźnik rozwoju społecznego jako jeden z mierników rozwoju
- wymienia przyczyny ubóstwa w Afryce subsaharyjskiej
- opisuje mechanizmy utrudniające rozwój państw afrykańskich związane z handlem międzynarodowym

NaCoBeZu:

- opisziesz, czym jest wskaźnik rozwoju społecznego i co się na niego składa
- wskażesz przynajmniej 6 przyczyn ubóstwa państw afrykańskich
- wyjaśnisz przynajmniej 3 mechanizmy, które utrudniają rozwój państw afrykańskich

Czas: 45 minut

Metody i formy pracy:

- praca z tekstem
- praca w grupie
- miniwykład

Pomoce dydaktyczne, potrzebna infrastruktura:

- mapa świata
- komputer i rzutnik lub duży wydruk mapy świata z załącznika nr 1
- tablica
- arkusze papieru i flamastry dla 5 grup

Szczegółowy przebieg zajęć

1. Przed lekcją poproś uczniów i uczennice o wyszukanie informacji na temat wskaźnika rozwoju społecznego.
 - a. Czym jest wskaźnik rozwoju społecznego?
 - b. Jakie elementy bierze się pod uwagę przy wyznaczaniu wartości wskaźnika?
 - c. Które miejsce w rankingu rozwoju społecznego zajmuje Polska?

Informacje te można łatwo wyszukać w internecie, np. korzystając z danych w polskiej Wikipedii.

2. Lekcję rozpocznij od wyświetlenia mapy świata wg wskaźnika rozwoju społecznego (załącznik nr 1). Możesz wykorzystać do tego komputer i rzutnik lub wydrukować mapę w dużym formacie. Zbierz od klasy informacje, które udało im się zdobyć na temat wskaźnika rozwoju społecznego.

- Wskaźnik rozwoju społecznego to miara rozwoju krajów opracowana przez Program Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP).
- Przy wyznaczaniu wartości wskaźnika bierze się pod uwagę: średnią oczekiwaną długość życia (zdrowie), średnią liczbę lat edukacji (dostęp do edukacji) i produkt narodowy na osobę (bogactwo).
- Polska znajduje się na 39 miejscu na 187 państw sklasyfikowanych w rankingu i zalicza się do grupy państw o bardzo wysokim wskaźniku rozwoju społecznego.

Podsumowując podkreśl raz jeszcze, że na wskaźnik rozwoju społecznego składają się: zdrowie obywateli, dostęp do edukacji oraz bogactwo >> 5 minut

3. Zwróć uwagę na fakt, że duża część krajów Afryki subsaharyjskiej to kraje o niskim poziomie wskaźnika rozwoju społecznego (na 45 państw, których poziom rozwoju społecznego został uznany przez UNDP za niski aż 36 to państwa afrykańskie), powiedz, że lekcja będzie poświęcona wyjaśnieniu, dlaczego tak jest. >> 2 minuty
4. Uczniom i uczennicom rozdaj tekst dotyczący przyczyn ubóstwa w Afryce – załącznik nr 2. Każda osoba powinna dostać jedną część tekstu. Poproś o zapoznanie się z nim i wynotowanie głównych przyczyn ubóstwa Afryki, o których mówią autorki i autor. Przeznacz kilka minut na jego przeczytanie a następnie zapytaj, jakie przyczyny udało im się zidentyfikować. Zapisuj je na tablicy. Zapytaj, czy uczniowie i uczennice znają inne przyczyny, o których nie ma mowy w tekście (np. zjawisko drenażu mózgow). Korzystając z materiału dla nauczyciela sprawdź, czy na tablicy pojawiły się wszystkie omówione w tekście problemy. >> 10 minut
5. Zapytaj klasę, które z zapisanych na tablicy przyczyn ubóstwa mają związek z państwami tzw. globalnej Północy (państwami bogatszymi). Wspólnie oznaczcie te przyczyny (m.in. kwestie zadłużenia zagranicznego, handlu międzynarodowego).

Wy tłumacz uczniom, że eksperci zajmujący się rozwojem międzynarodowym wskazują je pośród głównych hamulców rozwoju Afryki. Coraz bardziej powszechny jest bowiem pogląd, że wpływ krajów bogatych na kraje ubogie jest negatywny.

Powiedz, że kolejna część zajęć będzie poświęcona właśnie takim związkom pomiędzy globalną Północą a globalnym Południem. >> 3 minuty

6. Podziel klasę na 5 grup. Każdej z nich rozdaj jedną z fiszek informacyjnych (załącznik nr 3) oraz arkusz papieru i flamastry. Zadaniem grupy będzie zapoznanie się z treścią fiszki i przygotowanie tekstowego lub rysunkowego schematu, na podstawie którego wytłumaczą koleżankom i kolegom opisany w ich tekście problem. Przeznacz 5 minut na przygotowanie schematów, a następnie poproś grupy o zaprezentowanie wyników

swojej pracy przeznaczając maksymalnie 2-3 minuty na jedną prezentację. Po każdej prezentacji zapytaj, czy wszyscy zrozumieli przedstawiany przez grupę problem. Zwracaj uczniom i uczennicom uwagę na wzajemne powiązania pomiędzy omawianymi problemami (np. zadłużenie zagraniczne powoduje uzależnienie finansowe i polityczne od innych krajów i w konsekwencji utrudnia krajom uboższym walkę o swoje interesy na arenie międzynarodowej). >> 20 minut

7. W ramach podsumowania zajęć poproś kolejno aby wszyscy uczniowie i uczennice wskazali jedną z przyczyn ubóstwa państw afrykańskich, o której chcieliby dowiedzieć się więcej. Może być to przyczynek do pracy domowej, kolejnej lekcji pogłębiającej wybrane zagadnienia lub realizacji badawczego projektu edukacyjnego (np. Jaki wpływ ma redukcja zadłużenia zagranicznego na państwa Afryki?). >> 5 minut

Materiały pomocnicze

Załącznik 1 – Mapa świata wg wskaźnika rozwoju społecznego

Załącznik 2 – tekst „Ubóstwo w Afryce”

Załącznik 3 – fiszki informacyjne dotyczące działania mechanizmów utrwalających ubóstwo państw afrykańskich